הגדה

של

פסח

ושוב קורא כי השיר העז, מנגינת דם ואש
עלה בהר ורעץ הכר, כל מה שתראה - רש !

וכבשו ארץ בחזקת יד ונאחזתם בה,
ובניתם בנין עד לדור הקם לכם, הבא !

- - - - - - - - -

- - - - -

- - -

-

מזמור לתודה
הריעו לה' כל הארץ;
עבדו את ה' בשמחה
באו לפניו ברננה
באו שעריו בתודה
חצרותיו בתהילה
הודו לו וברכו שמו

ה ל ל ו י ה

הבאת העמר

ח ג

קבלת העמר

הנני מוכן ומזומן לקים מצוה עשה כמו שכתוב בתורה וספרתם לכם ממחרת השבת.

הנפת העמר

בצאת ישראל ממצרים בית יעקב מעם לועז. היתה
יהודה לקדשו ישראל ממשלותיו. הים ראה וינס, הירדן
יסב לאחור. ההרים רקדו כאלים גבעות כבני צאן. מה
לך, הים כי תנוס הירדן תסב לאחור. ההרים תרקדו
כאלים גבעות כבני צאן, מלפני אדון חולי ארץ מלפני
אלוה יעקב. ההפכי חצור אגם מים חלמיש למעינו מים.

הננו מוכנים ומזומנים לקים מצות כוס ראשון
מארבע כוסות לשם יחוד עם ישראל אשר הוא כסנה בוער
באש ואיננו אוכל.

ויהי ערב ויהי בקר

יום הששי, ויכולו השמים והארץ וכל צבאם, ויכל
אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישבת ביום
השביעי ויקדש אותו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא
אלהים לעשות.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן.

ברוך אתה יי אלהינו אשר בחר בנו מכל עם
ורוממנו מכל לשון וקדשנו במצוותיו ותתן לנו יי
אלהינו באהבה (שבתות למנוחה) מועדים לשמחה חגים
וזמנים לששון (את יום השבת הזה) את חג המצות
הזה. זמן חרותנו באהבה מקרא קדש זכר ליציאת מצרים.
כי בנו בחרת ואתנו קדשת מכל העמים ושבת ומועדי
קדשך באהבה וברצון בשמחה ובששון הנחלתנו ברוך אתה
יי מקדש (השבת) ישראל והזמנים.

מוזגים כוס שני.

הננו מוכנים ומזומנים לקים מצות ספור יציאת מצרים.

ספור זו הגדה-אגדה מופלאה עתיקת-יומין עוטה הוד של פשטות ותמימות ורוח ישראל העורגת לגאולה ופדות מרחפת עליה.

אי-אז באביב חיינו היה הדבר, ומאז נמשכים והולכים חיינו אלה ונגה זה האביב הגדול עליהם.

שנים ודורות נקפו; תמורות וחליפות עברו, עמים וארצות חדלו.

ואנו עמדנו בעצם רעננותנו וכנשר את נעורינו חדשנו.

הנה הוצבנו חמושים ודרוכים בראש העם ונחלץ שוב בכבוש כנען.

רגלנו לא בצקה וליחנו לא נס.

ככחנו אז כחנו עתה.

כאז רבי-תככים התאכזרו-התחכמו לנו פן נרבה ונעלה לארץ ונאחז בה.

ושוב העמדנו מול עולם ומלואו על כל קשיחותו, רשעו, צרות לבו.

ים ומדבר סגרו עלינו.

בדד, בדד הוטלנו למערכה על היותנו
וקיומנו נגד ישמעאל, אדום ועמלק.

המלחמה הכבדה היתה לנו מפנים ומאחור.
פרעה ברכבו ובקלגסיו ועמלק בתככיו בתותח-
יו ובמטוסיו.

ו ל א   ה י י נ ו   נ ב ו כ י ם .

כי ידע ידענו כי אין זולת ידנו להושיע;
ונקם כאיש אחד ונסיב מלחמה סערה, ונפליא את
מכותיהם; ובתוך ארצם רדפנו אחריהם ונכם הכה
שוב והכה.

ויהם ישראל את מצרים ואת העולם כלו.
אשירה לה' כי גאה גאה סוס ורוכבו ראה בים.
שמעו עמים ירגזון, חיל אחז יושב פלשת.
אז נבהלו אלופי אדום, אילי מואב יאחזמו
רעד, נמגו כל יושבי כנען.
תפל עליהם אימתה ופחד בגדל זרוע ישראל.

ויהי מקץ שבעים ושמונה, שמונה מאות ואלף
שנה לאבדן עצמאותנו ולפזורנו בין הגויים,
בעצם ימים אלה כבשו צבאות ישראל ביד חזקה
ובזרוע נטויה ובמופתים גדולים שוב את אדמת המולדת.

על כן ימי שמורים הם לכל בני ישראל לדורותם.
הננו מוכנים לספר ביציאת מצרים כי בו נעו-
צים ואחוזים תפארת והוד גבורת ימיננו מדן ועד
אילת, מראש הנקרה עד תל-עריש.

כי כאז כן עתה :

כאשר יענונו - כן נרבה וכן נפרץ.
כאשר ידכאונו - כן נרבה וכן נפרץ.
כאשר יצמצמונו - כן נרבה וכן נפרץ.
כי כאז כן גם היום :
על אף הכל - יכול נוכל !
על אף השמים וחמתם -
הננו ועלינו -
בסערה !
הננו וכבשנו -
בסופה !
ופרצנו קדמה, ימה, צפונה ונגבה !
כי לא יעמד שום כח לעומת כח זה שלנו -
כח-איתנים-קדומים היות-עם-חפשי.
כי באותו כח-בראשיתי, סמיר ועז נדחפים אנו
דרך סופות מדבר וים לארץ זו היעודה.

עוז, עוז, עוז ואיל
נבקיע דרך לכנען.

קץ למדבר.
תקנו שופר.

נפרץ חומה ושכר
לארץ המובטחת.

והיה אב גב תכבד המלחמה, ואם הסבל גם יעמק ומספר הנופלים ירבה - כן גם יגדל כח עמידתנו, כן תרבה תאות השתרשותנו וכן תגבר תנופת הסתערותנו.

עד תהיה גאולה .
ג׳שלמה לנו

כי אותו מקור הדרור ממנו שתינו לרויה אי-אז לראשונה באביב חיינו מפכה בכל עצמת בראשיתו בלי חדל על אביב, חפש, גאולה, כבוד, אדם, עם ומולדת.

למען ימסר דור לדור עד עולם את תורת חיינו :

היות בני - חורין!

הא לחמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים. כל דכפין ייתי וייכול. כל דצריך ייתי ויפסח. השתא הכא. לשנה הבאה בארעא דישראל. השתא עבדי. לשנה הבאה בני חורין.

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות. שבכל הלילות אנו אוכלין חמץ ומצה. הלילה הזה כלו מצה. שבכל הלילות אנו אוכלין שאר ירקות. הלילה הזה מרור : שבכל הלילות אין מטבלין אפילו פעם אחת, הלילה הזה שתי פעמים : שבכל הלילות אנו אוכלין בין יושבין ובין מסובין. הלילה הזה כלנו מסובין.

עבדים היינו לפרעה במצרים. ויוציאנו ה'
אלהינו משם ביד חזקה ובזרוע נטויה. ואלו לא
הוציא הקדוש ברוך הוא את אבותינו ממצרים. הרי
אנו ובנינו ובני בנינו משעבדים היינו לפרעה
במצרים. ואפילו כלנו חכמים. כלנו נבונים. כלנו
יודעים את התורה. מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים.
וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משבח.

לך בא מצרימה ובאת אל הנענים והאומללים, אל
כל הנאנחים והנדכאים, ואמרת אליהם, כי אומללים הם
הם לא ידעו; וכי גדול ענים וגדולים מכאוביהם
ונורא לחצם - והם לא יאמינו; ופקחת את עיניהם
בחזק יד על כל ענים ועל כל לחצם - וגאלת אותם.

ועם רב ימשך אחריך מקרב אחיך, אשר לא
ידעת ואשר לא ידעוך עוד, ומקרב כל העם מסביב אשר
רע ומר להם, והיית לאב המון אדם רב ולראש שבטיו
ועשית מן התולעים - אדם, ומן האדם עם, ומעפרות
חול - ארץ.

זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים מבית
עבדים.

ברוך המקום. ברוך הוא. ברוך שנתן תורה לעמו
ישראל. ברוך הוא. כנגד ארבעה בנים דברה תורה. אחד
חכם. ואחד רשע. ואחד תם. ואחד שאינו יודע לשאול

חכם מה הוא אומר. מה העדות והחקים והמשפטים
אשר צוה יי אליהו אתכם. ואף אתה אמר לו כהלכות
הפסח אין מפטירין אחרי הפסח אפיקומן.

רשע מה הוא אומר. מה העבודה הזאת לכם. לכם
ולא לו. ולפי שהוציא את עצמו מן הכלל כפר בעקר ואף
אתה הקהה את שניו ואמר לו בעבור זה עשה יי לי בצאתי
ממצרים. לי ולא לו. אלו היה שם לא היה נגאל.

תם מה הוא אומר, מה זאת, ואמרת אליו בחזק
יד הוציאני יי ממצרים מבית עבדים.

ושאינו יודע לשאל אתה פתח לו. שנאמר והגדת
לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה יי לי בצאתי
ממצרים.

יכול מראש חדש תלמוד לומר ביום ההוא. אי
ביום ההוא יכול מבעוד יום תלמוד לומר בעבור זה
בעבור זה לא אמרתי אלא בשעה שיש מצה ומרור
מנחים לפניך.

מתחילה עובדי כוכבים היו אבותינו. ועכשיו
קרבנו המקום לעבודתו. שנאמר ויאמר יהושע אל כל העם
כה אמר יי אלהי ישראל בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעו-
לם תרח אבי אברהם ואבי נהור ויעבדו אלהים אחרים.

ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר ואו-
לך אותו בכל ארץ כנען וארבה את זרעו ואתן לו את
יצחק ואתן ליצחק את יעקב ואת עשו ואתן לעשו את הר
שעיר לרשת אותו ויעקב ובניו ירדו מצרימה.

ברוך שומר הבטחתו לישראל, ברוך הוא שה-
קדוש ברוך הוא חשב את הקץ לעשות כמה שאמר לאברהם
אבינו בברית בין-הבתרים. שנאמר ויאמר לאברהם ידוע
תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו
אותם ארבע מאות שנה וגם את הגוי אשר יעבדו דן
אנכי ואחרי כן יצאו ברכוש גדול.

והיא שעמדה לאבותינו ולנו שלא אחד בלבד
עמד עלינו לכלותנו. אלא שבכל דור ודור עומדים
עלינו לכלותנו. והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם.

במתי מעט כמה שנאמר בשבעים נפש ירדו
אבותיך מצרימה ועתה שמך יי אלהיך ככוכבי השמים
לרוב.

ויהי שם לגוי מלמד שהיו ישראל מצוי-
נים שם. גדול ועצום. כמה שנאמר ובני ישראל פרו
וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד ותמלא הארץ אותם.

ורב כמה שנאמר רבבה כצמח השדה נתתיך
ואעבר עליך ואראך מתבוססת בדמיך ואמר לך :
בדמייך חיי, בדמיך חיי.

וירעו אותנו המצרים ויענונו ויתנו
עלינו עבודה קשה. וירעו אותנו המצרים כמה שנאמר
הבה נתחכמה לו פן ירבה והיה כי תקראנה מלחמה ונוסף
גם הוא על שונאינו ונלחם בנו ועלה מן הארץ.

ויענונו כמה שנאמר וישימו עלינו שרי מסים
למען ענותו בסבלותם ויבן ערי מסכנות לפרעה את פתום
ואת רעמסס. ויתנו עלינו עבודה קשה כמה שנאמר
ויעבדו מצרים את בני ישראל בפרך.

תבן אין נתן לעבדיך

ולבנים אומרים לנו עשו

ונצעק אל יי אלהינו אלהי אבותינו וישמע יי את קולנו וירא את ענינו ואת עמלנו ואת לחצנו. ונצעק אל יי אלהי אבותינו כמה שנאמר ויהי בימים הרבים ההם וימת מלך מצרים ויאנחו בני ישראל מן העבודה ויזעקו ותעל שועתם אל האלהים מן העבודה, וישמע יי את קולנו כמה שנאמר וישמע אלהים את זעקתם ויזכור אלהים את בריתו את אברהם את יצחק ועת יעקב. וירא את ענינו זו פרישות דרך ארץ כמה שנאמר כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו וכל הבת תחיון. את לחצנו זו הדחק כמה שנאמר וגם ראיתי את הלחץ אשר מצרים לוחצים אותם.

ויוציאנו יי ממצרים ביד חזקה ובזרוע נטויה ובמורא גדול ובאותות ומופתים.

אלו עשר מכות שהביא הקדוש ברוך הוא על המצרים ואלו הן:

דם. צפרדע. כנים. ערוב. דבר. שחין. ברד.
ארבה. חשך. מכת בכורות.

כמה מעלות טובות למקום עלינו:

אלו הוציאנו ממצרים, ולא עשה בהם שפטים — דיינו.
אלו עשה בהם שפטים, ולא עשה באלהיהם — דיינו.
אלו עשה באלהיהם, ולא הרג בכוריהם — דיינו.
אלו הרג את בכוריהם, ולא נתן לנו את ממונם — דיינו.
אלו נתן לנו את ממונם, ולא קרע לנו את הים — דיינו.
אלו קרע לנו את הים, ולא העבירנו בתוכו בחרבה — דיינו.
אלו העבירנו בתוכו בחרבה, ולא שקע צרינו בתוכו — דיינו.

אלו שקע צרינו בתוכו, ולא ספק צרכנו במדבר ארבעים שנה דיינו.

אלו ספק צרכנו במדבר ארבעים שנה, ולא האכילנו את המן דיינו.

אלו האכילנו את המן ולא נתן לנו את השבת דיינו.

אלו נתן לנו את השבת ולא קרבנו להר סיני דיינו.

אלו קרבנו להר סיני, ולא נתן לנו את התורה דיינו.

אלו נתן לנו את התורה, ולא הכניסנו לארץ ישראל דיינו.

אלו הכניסנו לארץ ישראל, ולא בנה לנו את בית הבחירה דיינו.

רבן גמליאל היה אומר כל שלא אמר שלשה דברים אלו בפסח לא יצא ידי חובתו. ואלו הן: פסח, מצה ומרור.

פסח שהיו אבותינו אוכלים בזמן שבית המקדש קים על שום מה ? על שום שפסח הקדוש ברוך הוא על בתי אבותינו במצרים שנאמר ואמרתם זבח פסח הוא ליי אשר פסח על בתי בני ישראל במצרים בנגפו את מצרים את בתינו הציל ויקד העם וישתחוו.

מצה זו שאנו אוכלין על שום מה? על שום שלא הספיק בצקם של אבותינו להחמיץ עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא וגאלט. שנאמר ויאפו את הבצק אשר הוציאו ממצרים עגות מצות כי לא חמץ כי גרשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה וגם צדה לא עשו להם.

מרור זה שאנו אוכלין על שום מה ? על שום שמררו מצרים את חיי אבותינו במצרים שנאמר וימררו את חייהם בעבודה הקשה בחמר ובלבנים ובכל עבודה בשדה את כל עבודתם אשר עבדו בפרך.

כורך. זכר למקדש כהלל. כן עשה הלל בזמן שבית המקדש היה כורך מצה ומרור ואוכל ביחד לקיים מה שנאמר: על מצות ומרורים יאכלוהו.

בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים שנאמר והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה יי לי בצאתי ממצרים. לא את אבותינו בלבד גאל הקדוש ברוך הוא אלא אף אותנו גאל עמהם. שנאמר ואותנו הוציא משם למען הביא אותנו לתת לנו את הארץ אשר נשבע לאבותינו.

היום אתם יוצאים בחדש האביב.

זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים. אשר קרך בדרך ויזנב בך כל הנחשלים אחריך ואתה עיף ויגע ולא ירא אלהים.

והיה בהניח ה' אלהיך לך מכל אויביך מסביב בארץ אשר ה' אלהיך נותן לך לרשתה תמחה את זכר עמלק מתחת השמים לא תשכח.

אנחנו עדת עקשת — בגלגול לידה מחדשת
עדת יעקב מדור דור — נפרץ כל שער וגבול
דרכנו יחסם ויגדר — להתיר משיח כבול.

שלנו זאת היבשת
העמק, ההר והים
לא עוד תקותנו נואשת
עוד חי ישראל וקים

הללו את ה' כל גויים שבחוהו כל האומים כי
גבר עלינו חסדו ואמת ה' לעולם הללויה.

לפיכך אנחנו חיבים להודות ולהלל לשבח לפאר
לרומם להדר לברך לעלה ולקלס למי שעשה לאבותינו
ולנו את הנסים האלו. הוציאנו מעבדות לחרות, מיגון
לשמחה ומאבל ליום טוב. ומאפלה לאור גדול ומשעבוד
לגאולה ונאמר לפניו שירה חדשה הללויה.

ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר גאלנו
וגאל את אבותינו ממצרים והגיענו הלילה הזה לאכל
בה מצה ומרור. כן ה' אלהינו ואלהי אבותינו יגיענו
למועדים ולרגלים אחרים הבאים לקראתנו לשלום.
שמחים בבנין עירך וששים בעבודתך ונודה לך שיר חדש
על גאולתנו ועל פדות נפשנו.

הננו מוכנים ומזומנים לקים מצות כוס שני
לחיי ילדי ישראל באשר הם שם, בארץ ובגולה.
בהם יברך ישראל ובהם יחדש את זיו עלומיו.

ס ע ו ד ה

ושמחת בחגך והיית אך שמח
(העברת העמר למשמרת.)

- - - - - - - - - - -
- - - - -
- -

כוס שלישי - כוס הגולה

- נגון יהודי -

שפוך חמתך על הגויים אשר לא ידעוך ועל ממלכות אשר בשמך לא קראו. כי אכל את יעקב ואת נוהו השמו.

שפוך עליהם זעמך וחרון אפך ישיגם. תרדוף באף ותשמידם מתחת שמי ה'.

כן יאבדו כל אויביך ד'

ואוהביו כצאת השמש בגבורתו

תדרכי נפשי עז.

הננו מוכנים ומזומנים לקים מצות כוס השלישי קדם לגולת ישראל.

<u>כוס אליהו הנביא</u>

פתחו לי שערי צדק אבא בם אודה יה. זה השער ליי צדיקים יבאו בו. אודך כי עניתני ותהי לי לישועה אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה. מאת יי היתה זאת היא נפלאת בעינינו. זה היום עשה יי נגילה ונשמחה בה.

בשעה שהקדוש ברוך הוא גואל את ישראל , קודם שלשת ימים שיבא משיח, בא אליהו ועומד על הרי ישראל ובוכה ומספיד עליהם ואומר: הרי ארץ ישראל, עד מתי אתם עומדים בחרב ציה ושממה? וקולו נשמע מסוף העולם ועד סופו. ואחר כך אומר להם: בא השלום לעולם.

ביום השני בא ועומד על הרי ישראל ואומר : בא טובה לעולם.

ביום השלישי בא ואומר : באה ישועה לעולם.

באותה שעה מראה הקדוש ברוך הוא את כבודו ומלכותו לכל באי עולם וגואל את ישראל ונגלה בראשם.

אליהו הנביא, אליהו התשבי
אליהו הגלעדי
במהרה יבא אלינו
משיח בן-דוד.

ותרועת התשבי נפלה ביעקב ויזדעזע האויר הקודר למקצה ועד-קצה ויקרע כל-איש את עיניו בפחד ונפשו שאלה פשר דבר ותנחש ותירא להשיב על שאלתה.

ויצאו אנשים חרדים נערים וזקנים, ממחבואיהם כתולעי-עפר עם-בקר מחוריהם הגיחו, אפורים ויגעי לילה, אל האור החור, הבוקע מרחוק לאטו.

ותעבור רוח חדשה בארץ, רוח תקוה וחזון ישועה, ותתפש כל צעיר וחולם בעם ויאמרו איש לאחיו: הבה נצא לקראת הגואל! במעדר ובגרזן נפנה את הדרך לו, נטע כרמים ובתים נכין לשבת בם ובשיר ומחול נצא ונקדם את פניו.

ואחרים ענו לעמתם: הבה נכונה ליום הגדול
והנורא, נתאזרה עז ונטהרה לבבנו משמץ חלאה ודפי,
להיות חלוצים ונקיים ליום-הדין הגדול, בקום ה'
לשפט הארץ ולהביא פדות ונחמה לשארית עמו.

בשעה ההיא -
ואחוזי פריץ אונים יקיצו אדירי אומה,
פתע פתאם יתנער דדר עזוז וגבור, דור גבור
מלחמה
ועיניהם ברקים ופניהם להבים-
וידיהם לחרבות !

והרעימו אדירים בקולם, קול ששים רבבה,
קול קורע הסערה ובבהמת המדבר הזועף
יתרתח, וסביבם נשעדה, וסביבם נזעמה.

הם קוראים :

"אנחנו גברים!
דור אחרון לשעבוד וראשון לגאולה אנחנו !
ידנו לבדה, ידנו החזקה
את כבד העול מעל גאון צוארנו פרקה.
ונזקוף ראשינו שמימה ויצרו בעינינו-
ונערוך למדבר ונאמר לציה "אמנו"!
על ראש הצורים בין מפלשי עבים
שתינו ממקורו הדרור עם כל נשרי שמים -
ומי אדון לנו ?
גם עתה - אם סגר עלינו מדברו אל נקח,
כמעט נגע בנו שיר עזוז ומרי- ונקם !

לחרבות! לרמחים! התאחדו! הימינו !
על אף השמים וחמתם -
הננו ועלינו -
בשערה !"

האזינו !
הסערה גם היא קוראת לנו: "ההינו!"
לחרבות! לרמחים! יתפרקו ההרים יתחברו
הגבעות,
או יפלו פגרינו חמרים חמרים -
הננו ועלינו
ההרה !" ---

בא היום, בא יום
נקם ושלומים חכינו לו
ישראל קום והתנער
למרד ולקרב הגדול
בזעם נקמתנו הרשע נמגרה
בזעם נקמתנו הרשע נמגרה.
לא נשיב את חרבנו עד נגאל אדמתנו
לא נשים את חרבנו עד יבא הנצחון.

וכבשתם ארץ בחזקת יד ונאחזתם בה.
ובניתם בנין עד לדור הקם הבא !

הננו מוכנים ומזומנים לקיים מצות כוס רביעי לשם מולדת ישראל גדולה ורחבה, לא יעלה עליה אוייב ופריץ חיות. קוממיות ובני-חורין עברים יהלכו בה.

חסל סדר פסח כהלכתו ככל משפטו וחקתו,
כאשר זכינו לסדר אותו כן נזכה לעשותו.

זך שוכן מעונה קומם קהל עדת מי מנה,
בקרוב נהל נטעי כנה פדויים לציון ברינה.

קרב יום אשר הוא לא יום ולא לילה
רם הודע, כי לך היום אף לך הלילה.
שומרים הפקד לעירך כל היום וכל הלילה,
תאיר כאור יום חשכת לילה.

על חומותיך ירושלים הפקדתי שומרים, כל היום
ובל הלילה תמיד לא יחשו.המזכירים את ה' על דמי לכם.

ואל תתנו דמי לו, עד יכונן ועד ישים
את ירושלים תהלה בארץ.

אדיר הוא, יבנה ביתו בקרוב,
במהרה במהרה, בימינו בקרוב.
אל בנה, אל בנה, בנה ביתך בקרוב.

אחד מי יודע ?

אחד אני יודע: אחד אלהינו שבשמים ובארץ.
שנים מי יודע שנים אני יודע: שני לחות הבר
אחד אלהינו שבשמים ובארץ.
שלשה מי יודע? שלשה אני יודע: שלשה אבות.
שני לחות הברית, אחד אלהינו שבשמים ובארץ.
ארבע מי יודע? ארבע אני יודע: ארבע אמהות, שלשה
אבות, שני לחות הברית, אחד אלהינו שבשמים ובארץ.
חמשה מי יודע? חמשה אני יודע. חמשה חמשי תורה,
ארבע אמהות, שלשה אבות, שני לחות הברית אחד
אלהינו שבשמים ובארץ.

חד גדיא דזבין אבא בתרי זוזי
ואתא שונרא ואכלה לגדיא
ואתא כלבא ונשך לשונרא
ואתא חוטרא והכה לכלבא
ואתא נורא ושרף לחוטרא
ואתא מיא וכבה לנורא
ואתא תורא ושתה למיא
ואתא השוחט ושחט לתורא
ואתה מלאך המות ושחט לשוחט
ואתא הקב'ה ושחט למלאך המות

הנה ימים באים נאום ה' ונגש חורש בקוצר, ודורך ענבים במשך הזרע והטיפו ההרים עסיס וכל הגבעות תתמוגגנה.

ושבתי את שבות עמי ישראל ובנו ערים נשמות וישבו ונטעו כרמים ושתו את יינם ועשו גנות ואכלו את פרי'ם.

ונטעתים על אדמתם ולא ינתשו עוד מעל אדמתם אשר נתתי להם, אמר ה' אלהיך.

כי הנה הסתיו עבר הגשם חלף
הלך לו, הנצנים נראו בארץ
עת הזמיר הגיע וקול התור נשמע
בארצנו. התאנה חנטה פגיה
והגפנים סמדר נתנו ריח.

שיר השירים

תל-יצחק

שנת תש"ז